

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. ควบคู่การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)	ประธานกรรมการ
กรรมการโดยตำแหน่ง	
๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)	กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา)	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายยศพล เวณุโกเศศ)	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นางสาวสุนีย์ ศรีสง่าตระกูลเลิศ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ แทน)	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
(นางสาวสุกัญญาณี ยะวิญญาญ ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน)	กรรมการ
๗. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นางนภสร หุ่นสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน กระทรวงแรงงาน แทน)	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(นางสาววราภรณ์ รุ่งตระกูล ที่ปรึกษาด้านระบบบริหารการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม แทน)	กรรมการ
๙. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
(นายสุรพล ทิพย์เสนา ผู้อำนวยการกองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน)	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางสาวมนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ
และสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แทน)	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นางจรรยา ชุมพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน	
๑๒. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
๑๓. นายอนุชากร มาศฆมาตล
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ	กรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี
กรรมการที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์	กรรมการ
๑๕. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	กรรมการ
กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย	

๑๖. นายสมชัย เจริญช่าง	กรรมการ
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น	
๑๗. นางกัมเลช มั่นจันดา	กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	
๑๘. นายคมสัน โพธิ์คง	กรรมการ
๑๙. นายชาติชาย เกตุพรหม	กรรมการ
๒๐. นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์ดนูวัศ สาคกริก	กรรมการ
๒๒. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	กรรมการ
๒๓. นางสาวนิรมล เมธีสุวกุล	กรรมการ
๒๔. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธางกูร	กรรมการ
๒๕. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	กรรมการ
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระรุจิ	กรรมการ
๒๗. นางปัทมา วีระวานิช	กรรมการ
๒๘. นายวิริยะ รามสมภพ	กรรมการ
๒๙. นายสกล กิตติ์นิธิ	กรรมการ
๓๐. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ	กรรมการ
๓๑. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี	กรรมการ
๓๒. นายเหมมพงศ์ ทวีกาญจน์	กรรมการ
๓๓. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง	กรรมการ
๓๔. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ	กรรมการ
๓๕. นายอำนาจ วิทยานูวัติ	กรรมการ
๓๖. เลขาธิการสภาการศึกษา (นายอรรถพล สังขวาสี)	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่เข้าประชุม

๑. พระธรรมวิสุทธิททอาจารย์ (แสง ธมฺมสโก)	ลาประชุม
๒. นางสาวกรองทอง บุญประคอง	ลาประชุม
๓. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์	ลาประชุม
๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา	ลาประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายธฤติ ประสานสอน	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. นายนิติ นาชิต	รักษาราชการแทนรองเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ (นักวิชาการศึกษาทรงคุณวุฒิ) รักษาราชการแทนรองเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. นายภูมิพัทธ์ เรืองแห่	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
๔. นางรัชณี พึ่งพานิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา รักษาราชการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
๕. นางอำภา พรหมวาทย	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

	รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
๖. นางประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
๗. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๘. นางสาวสอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
๙. นางสาวพัชราภรณ์ ศรีคล้าย	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
๑๐. นางเพทชาย บุญมี	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๑. นางรุจิรา สุนทรรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม
๑๒. นายเนติ รัตนาก	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๑๓. นางนันทิชา ไวยนพ	ผู้อำนวยการสำนักก่อสร้างองค์กร
๑๔. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๑๕. นางสาวช่อบุญ จิรานุภาพ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
๑๖. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าการประชุมวันนี้มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๓๖ คน โดยเข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุมกำแพง พลังกูร จำนวน ๑๘ คน เข้าร่วมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑๘ คน และลาประชุม จำนวน ๔ คน และเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเข้าสู่วาระการประชุม

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน/เลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

- ไม่มี -

เรื่องที่เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าการกรรมการสภาการศึกษาที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น (นายชัชวาลย์ เศรษฐฐิติ) ได้ลาออก ตามข้อตกลงร่วมกันของผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงดำเนินการเรื่องการแต่งตั้ง นางกัมเลข มั่นจินดา ผู้แทนองค์กรศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมภายในวันศุกร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่มีกรรมการขอแก้ไขรายงานการประชุม ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้แก้ไขรายงานการประชุมตามที่กรรมการขอแก้ไขแล้ว จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยไม่แก้ไข

วาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ตามมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖ ได้มอบหมายให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ร่วมกันดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมาย และความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา ในกรณีที่พระสงฆ์ขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งพระสงฆ์ไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวได้ จึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการเพื่อหาแนวทางสำหรับกรณีดังกล่าว จึงได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในเรื่องดังกล่าว ณ ธรรมสถานเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ ๙ วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๗ โดยผลการประชุม มีข้อสรุปคือ ๑) ปัญหาเกิดจากการตีความตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ ๑/๒๕๖๔ เรื่องกรณีพระภิกษุสามเณรเรียนวิชา หรือสอบแข่งขัน หรือสอบคัดเลือกอย่างคฤหัสถ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นเหตุให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางแห่งไม่รับสามเณรเข้าศึกษาจึงได้มีการนำประเด็นปัญหานี้เข้าสู่ที่ประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีความเห็นว่า “คำสั่งมหาเถรสมาคมดังกล่าว มิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ครอบคลุมถึงการเข้าศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับแต่ประการใด ปัญหาในเรื่องนี้จึงเป็นปัญหาในทางบริหารที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจได้” ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ทำให้สามเณรไม่เสียสิทธิในการเข้าศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ๒) ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ ส่วนจะเป็นรูปแบบใดนั้น ขอให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้พิจารณาเป็นรายกรณีไป

ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมาย ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การห้ามมิให้ภิกษุ หรือสามเณรเรียนวิชาอย่างคฤหัสถ์ หรือไปเรียนรวมกันในสถานศึกษาอย่างคฤหัสถ์นั้นเป็นกรณีเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่ไม่ครอบคลุมระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาก็ได้มีการรับสามเณรเข้ามาเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติ แต่ก็ยังมีข้อกังวลว่าจะสามารถทำได้หรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้ต้องแก้ปัญหาด้านการบริหาร และทำความเข้าใจให้ตรงกัน นอกจากนี้ยังมีกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้อีกทางหนึ่ง

มติ ๑. ที่ประชุมรับทราบมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

๒. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแจ้งแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสามเณร ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ และแจ้งกรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ ๔.๑ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ.

นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษานำเสนอ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับและประชาชนทุกช่วงวัยได้เข้าถึงการศึกษา สามารถนำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงาน ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยมารับรองและเทียบโอนกันได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับศักยภาพของประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องเร่งดำเนินการในประเด็นลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เรื่องพัฒนาการศึกษาผ่านระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ประกอบกับผลการศึกษาและการดำเนินงานที่ผ่านมาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับธนาคารหน่วยกิตยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานหลายประการ โดยประการหนึ่งคือ ขาดกฎหมายรองรับการทำงานที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับธนาคารหน่วยกิตสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศเพื่อรองรับการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตทั้งระบบ ซึ่งคณะทำงานขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตภายใต้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา ซึ่งมี นายอำนาจ วิชยานุวัติ เป็นประธานคณะอนุกรรมการ ได้จัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. ซึ่งสาระสำคัญของร่างประกาศฯ ประกอบด้วยนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่กำหนดอายุและวุฒิของผู้เรียน เป็นการเชื่อมโยงทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และนำหน่วยกิตที่ได้มาสะสมไว้ในธนาคารหน่วยกิต การส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้ประโยชน์ของธนาคารหน่วยกิตเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษา โดยมีหลักการคือ ธนาคารหน่วยกิตประกอบด้วยธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษา ธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษา และธนาคารหน่วยกิตกลาง ซึ่งมีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและจัดทำระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลธนาคารหน่วยกิตทั้งระบบ และผู้เรียนสามารถนำผลการเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประสบการณ์การทำงานและการฝึกอบรมมาเทียบโอนหน่วยกิตและสะสมในธนาคารหน่วยกิตได้ โดยไม่จำกัดอายุและคุณวุฒิของผู้เรียน รวมทั้งระยะเวลาในการสะสมหน่วยกิต และระยะเวลาในการเรียน ซึ่งข้อมูลที่สะสมไว้และการดำเนินงานใด ๆ จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน สำหรับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสะสมหน่วยกิต คือผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาสามารถสะสมหน่วยกิตไว้ในธนาคารหน่วยกิตของสถานศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนได้ ทั้งนี้ สามารถลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตในธนาคารหน่วยกิตในสถานศึกษามากกว่า ๑ แห่งได้ สำหรับการบันทึกผล ให้บันทึกผลตามระดับคะแนนที่สอบได้ หรือถ้าเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้บันทึกผลตามวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และให้มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อธนาคารหน่วยกิตกลาง และธนาคารหน่วยกิตกลาง

รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาหลังสิ้นปีการศึกษา จึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ.

นายอำนาจ วิชยานุวัติ ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันรูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไป ไม่เพียงแต่การเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังมี การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ ที่เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสะสมเป็นหน่วยกิตได้ และสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับประกาศแนวทางการดำเนินงานคลังหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ คณะอนุกรรมการฯ จึงเสนอเรื่องนี้เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการศึกษา

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. คำนิยาม “ผู้เรียน” กับ คำนิยาม “สถานศึกษา” ยังไม่สอดคล้องกัน โดยคำนิยาม “ผู้เรียน” หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนสะสมหน่วยกิตกับสถาบันการศึกษา สถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจำกัดเฉพาะสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ส่วนคำนิยาม “สถานศึกษา” หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า ดังนั้นควรปรับคำนิยาม “ผู้เรียน” ให้ครอบคลุมสอดคล้องกับ คำนิยาม “สถานศึกษา”

๒. สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ข้อสังเกตในเรื่องนี้ ได้แก่ ๑) ควรเพิ่มคำนิยามให้ครอบคลุมธนาคารหน่วยกิตในแต่ละระดับ ๒) การรายงานผลการดำเนินงาน ที่ต้องรายงานหลังสิ้นปีการศึกษา ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าภายในกี่วัน หรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ภายใน เดือนใด เป็นต้น และ ๓) เนื้อหายังไม่ครอบคลุมเรื่องวิธีการดำเนินงานซึ่งอาจต้องออกประกาศหรือคำสั่ง ที่กำหนดรูปแบบ วิธีการ และการดำเนินงานต่อไป

๓. เรื่องระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มาก แต่อาจมีช่องว่างที่ทำให้เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนอาจใช้เวลาที่ควรเรียนหนังสือในโรงเรียนไปทำงานเพื่อให้มีประสบการณ์ แล้วนำมาเทียบโอนหน่วยกิต ดังนั้นจึงควรหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

๔. ควรกำหนดระดับการศึกษาขั้นต่ำของผู้เรียนที่สามารถเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิต หากมีได้ ระบุอาจทำให้เด็กปฐมวัยและเด็กในช่วงชั้นที่ ๑ หรือช่วงชั้นที่ ๒ ไม่เข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานตามระดับ แต่สะสมหน่วยกิตโดยใช้ประสบการณ์ ซึ่งอาจไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของระบบธนาคารหน่วยกิต และ ในประเด็นนี้กรรมการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้ที่จะเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตควรเป็นผู้ที่จบการศึกษา ภาคบังคับแล้ว และควรมีการประเมินความพร้อมของแต่ละบุคคลและความพร้อมของสถานศึกษาที่จะเข้าสู่ ระบบธนาคารหน่วยกิตด้วย นอกจากนั้นสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบจะต้องปรับวิธีการเรียน ซึ่งอาจ มีการเรียนเป็นคอร์สหรือเป็นรายวิชา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผล ในแต่ละรายวิชาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

๕. การดำเนินงานระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นการดำเนินการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งไม่สามารถกำหนดอายุของผู้เรียนที่จะเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตเป็น ๑๘ ปีได้ ควรเป็นเรื่องของความสมัครใจ เนื่องจากมีผู้เรียนตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ผู้ปกครองเป็นผู้จัดการเรียนการสอน และผู้เรียนสามารถเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตได้ด้วยเช่นกัน

๖. คุณวุฒิที่สะสมในระบบธนาคารหน่วยกิตกำหนดวันหมดอายุหรือไม่ เนื่องจากความรู้ต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป และควรระบุกระบวนการในการควบคุมคุณภาพของหน่วยกิตต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบธนาคารหน่วยกิต

๗. ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบธนาคารหน่วยกิตอาจมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้นฝ่ายกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงควรตรวจสอบเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก่อนออกประกาศฯ

๘. ควรกำหนดให้ธนาคารหน่วยกิตกลางมีหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาในกรณีที่เกิดปัญหา หรืออาจตั้งคณะกรรมการบริหารธนาคารหน่วยกิตกลางเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว

๙. เมื่อผู้เรียนผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) จะเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตอย่างไร ควรกำหนดวิธีการให้ชัดเจน

๑๐. ร่างประกาศฯ ฉบับนี้ ยังมีได้กำหนดผู้ที่ทำหน้าที่บันทึกผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ว่าควรเป็นหน่วยงานใด อาจเป็นเจ้าของคุณวุฒิการศึกษาในแต่ละระดับหรือสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรระบุผู้ทำหน้าที่บันทึกผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่เข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำ นอกจากนี้ควรวางระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ตั้งแต่ธนาคารหน่วยกิตสถานศึกษาไปจนถึงธนาคารหน่วยกิตกลาง เพื่อป้องกันปัญหาการวัดและประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๑๑. ข้อ ๘ ของร่างประกาศฯ ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการออกประกาศหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นไม่ล่าช้า

๑๒. กระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ทดลองนำร่องดำเนินการธนาคารหน่วยกิตกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในคณะวิศวกรรมไฟฟ้า ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีข้อดี คือ สามารถเทียบกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่สามารถแปลงเป็นหน่วยกิตสูงสุดได้ ๔๐ หน่วยกิต นอกจากนี้ยังประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนได้ประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท และใช้เวลาเรียนลดลงสูงสุด ๑ ปีครึ่ง แต่ผู้เรียนที่จะเข้าสู่ระบบนี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปและจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ซึ่งระบบธนาคารหน่วยกิตเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานที่ต้องการทักษะที่สูงขึ้นและจำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ไม่สามารถเรียนได้ทันทีเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ

๑๓. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการเรื่องระบบธนาคารหน่วยกิตแล้ว โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการเรื่องธนาคารหน่วยกิตและการเทียบเคียงคุณวุฒิการศึกษากับมาตรฐานอาชีพหรือกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นการดำเนินงานภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามเมื่อประกาศฯ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะนำไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. โดยให้ปรับแก้

ตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษาและให้สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษาพิจารณาความถูกต้องภายใน ๑๕ วัน นับจากวันประชุมสภาการศึกษา แล้วแจ้งเวียน (ร่าง) ประกาศฯ ผ่านช่องทาง Group Line สภาการศึกษา และระบบ e-Meeting ภายในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ และหากกรรมการไม่แจ้งข้อแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ภายใน วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๗ ถือว่ากรรมการให้ความเห็นชอบ

วาระที่ ๔.๒ สรุปผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ในระยะ ๕ ปีแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

นางอำภา พรหมวาทย ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ในระยะ ๕ ปีแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มีสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ในระยะ ๕ ปีแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามสภาพการดำเนินงาน ประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยอุปสรรค และจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพใน ๕ ภูมิภาค พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์ สอบถามและบันทึกข้อมูลจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินพบว่า สภาพของการดำเนินงานหน่วยงานทุกระดับและทุกประเภท ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีกระบวนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติครบทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ มีการดำเนินงานตามจุดเน้นในบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ

ผลการประเมินตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งมี ๕ เป้าหมาย คือ ด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ด้านความเท่าเทียมทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทการเปลี่ยนแปลง มีทั้งหมด ๕๕ ตัวชี้วัด ผลการประเมินในระยะ ๕ ปีแรกของแผน พบว่าบรรลุตามเป้าหมาย ๑๘ ตัวชี้วัด จำแนกดังนี้ **เป้าหมายที่ ๑ ด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา** มี ๙ ตัวชี้วัด พบว่ามี ๒ ตัวชี้วัดที่บรรลุตามเกณฑ์เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติในระยะ ๕ ปีแรก ได้แก่ สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าต่อประชากรกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๗ ปีเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัดที่ ๒ สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ ส่วน**เป้าหมายที่ ๒ ด้านความเท่าเทียมทางการศึกษา** มี ๓ ตัวชี้วัด ซึ่งทั้ง ๓ ตัวชี้วัดยังไม่สามารถบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ ๑ ดัชนีความเสมอภาคในอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น และตัวชี้วัดที่ ๓ ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี ซึ่งตัวชี้วัดนี้ดำเนินการได้เกือบ ๑๐๐% คือ ๙๙.๙๙ แต่เนื่องจากเป้าหมายนี้คือทุกคน ดังนั้นจึงยังถือว่าไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีเด็กบางส่วนที่ตกหล่นและออกกลางคัน **เป้าหมายที่ ๓ ด้านคุณภาพการศึกษา** มี ๑๕ ตัวชี้วัด มีเพียง ๔ ตัวชี้วัดที่บรรลุตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ร้อยละของเด็กแรกเกิดถึง ๕ ปีที่มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง **เป้าหมายที่ ๔ ด้านประสิทธิภาพ** มี ๑๖ ตัวชี้วัด มีถึง ๙ ตัวชี้วัดที่บรรลุตามเกณฑ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาคที่กระจายอยู่ในพื้นที่) มีระบบการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการประกัน

คุณภาพที่เหมาะสม มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อการบริหารงาน มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา มีกลไกการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา มีการปรับระบบการจัดสรรเงิน มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา **เป้าหมายที่ ๕ ด้านการตอบโจทย์บริบทการเปลี่ยนแปลง** มี ๑๒ ตัวชี้วัด พบว่ามี ๓ ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ ได้แก่ อันดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้แบบสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น และมีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคนจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน ซึ่งปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความพร้อมด้านงบประมาณไม่เพียงพอ อุปกรณ์ขาดแคลนและไม่ทันสมัย และขาดการบริหารจัดการข้อมูล และการส่งต่อข้อมูล โดยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ในระยะต่อไป ได้แก่ ปรับวิธีการและอัตราการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้มีความเป็นธรรม พัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพตามพหุปัญญาของแต่ละคน ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับความเป็นอิสระของสถานศึกษา และปรับปรุงตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๑) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มบทบาทการทำงานในเชิงรุก ๒) รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณประจำปีให้กับสถานศึกษาในทุกระดับ ได้นำไปใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ทัวถึง และทันตามกำหนดเวลาเริ่มต้นของปีงบประมาณ ๓) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พัฒนามาตรฐานกลางข้อมูลและระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ๔) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรศึกษาและทบทวนประเด็นการใช้คะแนน O-NET เป็นข้อมูลสนับสนุนการคำนวณตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ เนื่องจากปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ และที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยประกาศยกเลิกการนำผลคะแนน O-NET เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนรู้นักเรียน ทำให้จำนวนผู้สอบ O-NET มีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้มีประเด็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของคะแนนตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติในด้านคุณภาพการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา ๑) มอบหมายให้หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษานำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ และข้อเสนอเชิงนโยบายไปใช้ในการพัฒนาและจัดการศึกษา ๒) มอบหมายให้หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทุกปี และ ๓) มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ในระดับกระทรวง

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๓๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเสนอเรื่องนี้ต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องปรับเปลี่ยนจำนวนตัวชี้วัดซึ่งมีปริมาณมากเกินไป บางตัวชี้วัดไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้บางตัวชี้วัดไม่บ่งชี้ถึงสาเหตุของปัญหาการจัดการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอนไม่ได้ทำให้เด็กเกิดกระบวนการคิด จึงทำให้ผลสอบ PISA หรือ O-NET ได้คะแนนไม่ดี แต่ไม่ทราบสาเหตุว่าเหตุใดเด็กจึงไม่มีกระบวนการคิด เป็นต้น การปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดจะทำให้แก้ปัญหาการจัดการศึกษาได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

๒. เรื่องคุณภาพการศึกษาไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้นที่ต้องรับผิดชอบ แต่หน่วยงานที่จัดการศึกษาอื่น อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่น ๆ จะต้องรับผิดชอบเรื่องคุณภาพการศึกษาด้วยเช่นกัน ดังนั้นควรขยายผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๓. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ดังนั้นเมื่อมีการดำเนินการใด ๆ จะต้องรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อคณะรัฐมนตรีจะได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกหน่วยงาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นำข้อเสนอแนะไปดำเนินการพัฒนาการศึกษา

๔. การรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะต้องกำหนดวันที่รายงานให้ชัดเจน และมีแบบฟอร์มหรือแพลตฟอร์มสำหรับการรายงาน ให้กับหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพื่อให้การรายงานผลเป็นรูปแบบเดียวกัน โดยในประเด็นนี้มีกรรมการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรกำหนดเป็นวันที่ ๑๖ พฤษภาคม เพื่อให้เป็นการรายงานผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา และเป็นวันเริ่มต้นปีการศึกษาใหม่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานในปีต่อไป

๕. ควรบูรณาการแผนปฏิบัติการด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นการบูรณาการเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดในด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม

มติ ๑. ที่ประชุมเห็นควรเสนอรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ในระยะ ๕ ปีแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขอความเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ไปดำเนินการ

๒. ที่ประชุมมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ตามแบบฟอร์มหรือแพลตฟอร์มที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำหนด ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ของทุกปี

๓. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

วาระที่ ๔.๓ ชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ รองประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัยเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา นำเสนอเรื่อง ชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย มีสาระสำคัญดังนี้

สถานการณ์ของโลกในปัจจุบันมีพายุไซโคลนแห่งความเปลี่ยนแปลงถึง ๗ ลูก ซึ่งเป็นความท้าทายที่มีผลกระทบต่อชีวิต สังคม และประเทศ ได้แก่ ๑) ภาวะโลกร้อน ๒) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ๓) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ๔) การติดต่อโดยตรงไม่ผ่านตัวกลางหรือคนกลาง ๕) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลไปสู่ระบบดิจิทัล ๖) การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร และ ๗) การเกิดเทคโนโลยีที่สร้างความพลิกผัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่อทักษะของผู้เรียน ทักษะที่มีในวันนี้จะสอดคล้องกับทักษะในอนาคตหรือไม่ ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อบ่มเพาะให้เด็กและเยาวชนในวันนี้สามารถเผชิญความท้าทายในวันพรุ่งนี้ได้ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา ได้พิจารณาผลการศึกษาโดยใช้หลักฐานการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านจิตวิทยา ด้านการศึกษา และด้านประสาทวิทยา พบว่าทักษะเป็นสิ่งที่พัฒนาได้โดยการสอนและการเรียนรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ซึ่งหลายประเทศมีนโยบายในการพัฒนาทักษะและมีโครงการเชิงประจักษ์จำนวนมาก การประชุมคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัยฯ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติให้ความเห็นชอบชุดทักษะที่จำเป็นหรือ Essential Skills Set สำหรับเด็กและเยาวชนไทยที่ครอบคลุม ๔ ชุดทักษะ ได้แก่ ๑) ทักษะด้านความรู้ ๒) ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและสมรรถนะที่ไม่ใช่ความรู้หรือทักษะทางเทคนิคเฉพาะทาง ๓) ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และ ๔) ทักษะใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยครอบคลุมชุดทักษะ ได้แก่ ๑) **ชุดทักษะขั้นพื้นฐาน (Basics Skills)** ซึ่งเป็นทักษะที่คนไทยทุกคนควรมี ประกอบด้วย ๗ ทักษะ ได้แก่ (๑) ความฉลาดรู้ (Literacy) คือทักษะการพูด การอ่าน การเขียน เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างดีและถูกต้อง (๒) การคำนวณ (Numeracy) คือทักษะด้านคณิตศาสตร์และการคำนวณต่าง ๆ (๓) ความฉลาดรู้ทางการเรียนรู้ (Learning Literacy) คือทักษะในการเรียนรู้ การเข้าหาแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ (๔) ความฉลาดรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-Cultural Literacy) คือทักษะในการเข้าใจ เข้าถึงและเข้าสังคมได้อย่างถูกต้อง (๕) ความฉลาดรู้ด้านจริยธรรม (Ethical Literacy) คือทักษะในการเข้าใจและรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม (๖) ความฉลาดรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) คือทักษะในการดูแลสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคต่าง ๆ และ (๗) ความฉลาดรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) มีความสำคัญในการดูแลเรื่องการบริหารจัดการการเงิน ๒) **ชุดทักษะขั้นสูง (Advanced Skills Set)** มีทั้งหมด ๑๙ ทักษะ ดังที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุม ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการสื่อสาร (Communication) เรื่องการต่อรอง (Negotiation) เรื่องความฉลาดรู้ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT and Digital Literacy) เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นต้น การมีทักษะขั้นสูงจะทำให้เด็กไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น แต่เดิมประเทศไทยยังไม่มีกำหนดเรื่อง Essential Skills Set ในขณะที่ต่างประเทศได้มีการกำหนดแล้ว เช่น ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนด Essential Skills Set สำหรับเด็กและเยาวชนให้เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเผชิญความท้าทายความผันผวนอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต เป็นต้น

ปัจจัยและแนวทางการขับเคลื่อนให้เด็กและเยาวชนไทยมีทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ๑) สถานศึกษาจะช่วยทำให้นักเรียนค้นพบตัวเองและกระตุ้นให้ค้นพบเป้าหมายของตนเอง ๒) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะมากขึ้น โดยการลงมือปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมจะสามารถเสริมสร้างทักษะได้หลายทักษะ ๓) การใช้เครื่องมือที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็น โดยครูสามารถใช้เครื่องมือและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นได้ ตัวอย่างเช่น การใช้ตารางจัดระเบียบความคิดอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ผู้เรียนจัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ได้ เป็นต้น ๔) การประเมินระหว่างเรียนจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้ เพื่อเป็นการ Feedback ให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา หรือสร้างกำลังใจให้แก่เด็กนักเรียนเมื่อมีความก้าวหน้า ซึ่งจะเห็นได้ว่าทักษะที่จำเป็นเปรียบเสมือนกล้ามเนื้อ ยิ่งฝึกฝนจะยิ่งแข็งแรงมากขึ้น หากต้องการให้ประเทศไทย

ก้าวข้ามความท้าทายทั้ง ๗ พายุไซโคลนแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาไทยจำเป็นต้องบ่มเพาะให้เด็กและเยาวชนไทยมีชุดทักษะที่จำเป็นตั้งแต่บัดนี้ ดังนั้น หน่วยงานที่มีสถานศึกษาควรจัดทำโครงการนำร่องในการพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) โดยหน่วยนโยบาย หน่วยปฏิบัติและสมาคม/สภาวิชาชีพ-อาชีพ ร่วมกันจัดทำแผน ขั้นตอนการดำเนินงานและตัวชี้วัด ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ทราบเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ ควรออกแบบกระบวนการเรียนรู้/การเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดทักษะที่จำเป็นได้จริง จัดให้มีชุมชนการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันจะต้องมีการวิจัยเพื่อติดตาม ประเมินผลการพัฒนาระหว่างการนำร่อง เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นก่อนการนำไปขยายผล คณะอนุกรรมการ สภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา ขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา เพื่อโปรดพิจารณา ๑) ให้ความเห็นชอบข้อเสนอชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย ใน ๒ กลุ่มชุดทักษะ ได้แก่ (๑) ชุดทักษะขั้นพื้นฐาน (Basics Skills) และ (๒) ชุดทักษะขั้นสูง (Advanced Skills Set) และ ๒) มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโครงการนำร่องในการพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ประสานการดำเนินงาน และให้ความสนับสนุนด้านวิชาการ และให้ถือเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้อง รายงานความก้าวหน้าต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการสภาการศึกษาเป็นระยะ

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. ระบบการศึกษาจะต้องสอนทักษะที่ทำให้คนสามารถมีชีวิตรอดจากสถานการณ์เลวร้ายหรือ ความเสี่ยงต่าง ๆ (Risk Management) รวมทั้งความเสี่ยงที่จะถูกหลอกลวงในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การถูกหลอกลวงจาก Call Center เป็นต้น ซึ่งการจัดการความเสี่ยงเพื่อการอยู่รอดเป็นทักษะที่ UNESCO ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน และเป็นสมรรถนะด้านสังคม (Social Competency) ที่ควรนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะตามระดับพัฒนาการของเด็กและนำร่องในสถานศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมแล้วนำไปขยายผล

๒. การดำเนินการเรื่องทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทยไม่ควรจัดทำเพียงโครงการนำร่อง แต่ควรเป็นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบรรจุทักษะที่จำเป็นในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับการศึกษา

๓. ควรจัดกลุ่มของทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนแล้วจัดทำเป็นการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) ตามระดับของแต่ละกลุ่มทักษะ และสอดแทรกไปสู่กระบวนการปฏิบัติในสิ่งที่ทำในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งการจัดทำเป็น Competency-Based Education จะมีความเหมาะสมกว่าการจัดทำเป็นหลักสูตรเนื่องจากทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันมีจำนวนมาก

๔. ควรเสนอเรื่องทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทยต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนไทยครอบคลุมทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา

๕. มาตรฐานการศึกษาของชาติและกรอบคุณวุฒิการศึกษาแต่ละระดับได้มีการกำหนดเรื่องสมรรถนะของผู้เรียนไว้แล้ว หากจะขับเคลื่อนนำทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและ

เยาวชนไทยไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ควรมีการเทียบเคียงกับสิ่งที่มีอยู่เดิม และหากมีประเด็นใดที่ขาดไป สามารถนำไปเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

๖. ชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทยเป็นเรื่องที่อยู่ในแผน และสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาอาชีวศึกษาแล้ว สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไปดำเนินการ ส่วนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะมอบหมายให้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ไปดำเนินการ

๗. การสอนให้ผู้เรียนมีทักษะที่ช่วยให้ตนเองรอดจากสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญจำเป็น ดังนั้นจึงควรมีกิจกรรมหรือวิธีการปลูกฝังทักษะนี้ตั้งแต่เด็ก และควรขยายผลให้ผู้ที่อยู่รอบข้าง อาทิ เพื่อนบ้าน สามารถอยู่รอดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยเช่นกัน หากทำเช่นนี้แล้วจะทำให้สังคมมีความสุข

๘. ควรมอบหมายให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ปรับเกณฑ์การประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่จัดการศึกษาแต่ละหน่วยงาน โดยในประเด็นนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่า ควรให้แต่ละหน่วยงานนำชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทยไปดำเนินการก่อน โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นผู้ให้คำแนะนำในการดำเนินการเพื่อให้เห็นผลที่ชัดเจน แล้วจึงมอบหมายให้ สมศ. ประเมินผลภายหลังจากที่ได้ดำเนินการแล้ว อย่างน้อย ๖ เดือน หรือ ๑ ภาคการศึกษา และให้นำผลการดำเนินการมารายงานให้ คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบ

๙. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรนำชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับ เด็กและเยาวชนไทยไปดำเนินการนำร่องในสถานศึกษาต้นแบบในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อนำผลการ ดำเนินการมารายงานให้คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบ โดยในประเด็นนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการให้ความเห็นว่า การนำชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย ไปดำเนินการในทันที ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จะต้องนำไปบูรณาการกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่มีอยู่ และ มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการในการนำ ชุดทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนไทยไปบูรณาการกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่มีอยู่ของแต่ละองค์กรหลัก และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการนำรูปแบบ การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นไปบรรจุในวิชาหรือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งต่อรูปแบบ การจัดการศึกษาไปยังหน่วยงานอื่น ๆ

มติ ๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็ก และเยาวชนไทย ใน ๒ กลุ่มชุดทักษะ ได้แก่ ๑) ชุดทักษะขั้นพื้นฐาน (Basics Skills) และ ๒) ชุดทักษะขั้นสูง (Advanced Skills Set) ตามที่คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรม ด้านการศึกษาเสนอ

๒. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดำเนินการร่วมกันในการนำชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทยไปปรับเข้ากับหลักสูตรการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน และนำผล การดำเนินงานมารายงานให้คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบในการประชุมครั้งต่อไป

๓. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ประสานการดำเนินงานและ ให้ความสนับสนุนด้านวิชาการ และให้ถือเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้อง

รายงานความก้าวหน้าต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการสภาการศึกษา ภายใน
๑ ภาคการศึกษา

วาระที่ ๔.๔ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรม
จริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ นำเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา
มีสาระสำคัญดังนี้

คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ
ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนา
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี
เป็นประธานคณะทำงาน) เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ให้เป็น
เครื่องมือในการขับเคลื่อนคุณธรรมของสังคมอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเข้ากับ
แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนส่งเสริมคุณธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ระยะ ๕ ปี โดยคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง
ได้ตรวจสอบแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาในรอบ ๑๐ ปี ว่าจะสามารถ
บูรณาการเข้ากับแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสาได้อย่างไร และจากการตรวจสอบ
พบว่า จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ตรงกัน เช่น มีการทำดี แต่การทำดีนั้น ทำถึงระดับใดจึงจะมีความยั่งยืน
เป็นต้น เพราะฉะนั้นวิสัยทัศน์จึงเป็นสิ่งกำหนดเป้าหมายให้ไปในทิศทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าหากเชื่อมโยง
เรื่องของความพอเพียงกับเรื่องจิตอาสา ความพอเพียงกับจิตอาสาจะต้องมี ๓ ระดับตามวิสัยทัศน์ คือส่งเสริม
คุณธรรมแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้เกี่ยวข้องคือระบบนิเวศและเป็นระบบนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม
สู่พฤติกรรมเชิงคุณธรรมที่ทำเป็นนิสัยและการทำดีด้วยหัวใจ คำสำคัญคือ “คุณธรรมในใจ” เช่น ความพอเพียง
จะต้องมีการแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจนหรือที่เรียกว่าจริยธรรมวัดได้จับต้องได้เป็นพฤติกรรม
นิสัย คือ ทำประจำจนเป็นนิสัย และทำดีด้วยหัวใจ คือ ไม่ต้องฝืน ไม่ต้องบังคับ เกิดความรู้สึกอยากทำมีแรงจูงใจ
ในการทำดี เพราะฉะนั้นจะมี ๓ ระดับคือ ๑) การมีคุณธรรมในจิตใจ ๒) แสดงออกเป็นจริยธรรมที่วัดได้จับต้องได้
เป็นนิสัยที่ดีงาม และ ๓) ทำดีด้วยหัวใจ โดยสรุปวิสัยทัศน์ คือ “ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง
สู่พฤติกรรมเชิงคุณธรรม ทำเป็นนิสัย และการทำดีด้วยหัวใจ ได้ครอบคลุมทั่วประเทศ” และได้กำหนด
ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างคุณธรรมให้เป็นพฤติกรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ
มีโครงการที่ได้ดำเนินการในยุทธศาสตร์นี้แล้ว เช่น โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการโครงการคุณธรรม โครงการ
โรงเรียนดีวิถีลูกเสือ เป็นต้น การดำเนินการโครงการดังกล่าวมีครบทั้ง ๓ ระดับของวิสัยทัศน์ และไม่เป็นการ
เพิ่มภาระให้กับครูและผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม มีโครงการที่สนับสนุน
ยุทธศาสตร์นี้ เช่น โครงการองค์กรแห่งสติ เพื่อสร้างระบบนิเวศให้คนได้มีการพัฒนาสติ โครงการโซ้ว แซร์
เชื่อมความดี โครงการแผนปฏิบัติการความร่วมมือเครือข่ายสังคมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม (บวร : บ้าน วัด/มัสยิด
โรงเรียน องค์กร) เป็นการนำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องในการสร้างระบบนิเวศแห่งคุณงามความดีการทำความดี
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ นวัตกรรมส่งเสริมคุณธรรม มีนวัตกรรมและโครงการที่นำมาใช้สนับสนุนยุทธศาสตร์นี้ เช่น
โครงการส่งเสริมคุณธรรมด้วยกระบวนการโค้ช คือ การนำระบบกัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิด
เป็นรูปธรรมมากขึ้น และโครงการรายงานบันทึกความดี เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาสมรรถนะ
การส่งเสริมคุณธรรมสำหรับบุคลากรทางการศึกษาและศาสนา ซึ่งบุคลากรทางศาสนาจะมีส่วนในการเป็นโค้ช
เพื่อสร้างระบบนิเวศทางคุณธรรมจริยธรรม โดยการพัฒนาสมรรถนะของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
และศาสนา มีโครงการในยุทธศาสตร์นี้ เช่น โครงการส่งเสริมพลังเชิงบวกเพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมสำหรับ

ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวัง ๓ ประการ คือ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจะต้องให้คุณธรรมเป็นพฤติกรรมที่จับต้องได้ ทำได้อย่างเป็นกิจวัตร (ทำดีเป็นนิสัย) และทำดีด้วยหัวใจ (ทำดีด้วยความเต็มใจ) คณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ ขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา และมอบเป็นนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม และรายงานการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรียเดว ทรีปาตี ประธานคณะทำงานพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากเป็นการนำสิ่งที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วมาปรับให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “การเสริมสร้างคุณธรรมให้เป็นพฤติกรรมนิสัย” เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเป้าหมายให้เกิดผลลัพธ์ที่ผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ “การสร้างนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม” เป็นการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากบ้าน วัด โรงเรียน มัสยิด ครอบครัว รวมไปถึงองค์กรแห่งสติ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “นวัตกรรมส่งเสริมคุณธรรม” เป็นการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สามารถวัดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ และนำมาใช้กับระบบการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ ๔ “การพัฒนาสมรรถนะการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับบุคลากรทางการศึกษาและศาสนา” เป็นการพัฒนาครู เพิ่มศักยภาพครู หรือ Upskill ครูให้เข้าใจคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ซึ่งยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายดำเนินการในภารกิจเดิมที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการอยู่ โดยมีศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนและทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเห็นผลเป็นรูปธรรม

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ ระบุว่า “ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง....” ควรเปลี่ยนคำว่า “นักเรียน” เป็น “ผู้เรียน” เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

๒. เรื่องนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม นอกจากครอบครัวแล้ว ยังมีผู้เรียนที่อยู่ในสถานประกอบการ เนื่องจากรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่จัดการเรียนการสอนสายอาชีพจะมีการจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการในรูปแบบทวิภาคี ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมการดำเนินการเรื่องการสร้างนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรมในสถานประกอบการด้วยเช่นกัน และมีกรรมการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันภาคเอกชนมีบทบาทในการทำกิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรมีมติให้ภาคเอกชนรับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินการเรื่องคุณธรรมจริยธรรมด้วย ในประเด็นนี้ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ประธานคณะอนุกรรมการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ ชี้แจงว่า เรื่องนี้อยู่ในยุทธศาสตร์การสร้างนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งจะต้องตีความว่า “นิเวศ” รวมถึงภาคเอกชนหรือไม่ และหากยังไม่รวมถึงภาคเอกชนจะต้องปรับยุทธศาสตร์ใหม่ ดังนั้นจึงขอเสนอที่ประชุมในขอบเขตเดิมก่อน สำหรับภาคเอกชนและสถานประกอบการ อาจเพิ่มเติมในภายหลัง รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรียเดว ทรีปาตี ชี้แจงเพิ่มเติมว่า การให้ภาคเอกชน

เข้ามามีส่วนร่วมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอาจอยู่ในส่วน Moral Portfolio คือการให้เด็กทำกิจกรรมจิตอาสา ในที่สาธารณะ ซึ่งสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบและสามารถสะสมใน Moral Portfolio ซึ่งจะสามารถ เชื่อมโยงเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับสถานประกอบการหรือภาคเอกชนได้

๓. ควรมีการวัดและประเมินผลเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการสะสมชั่วโมงจิตอาสาจากการปฏิบัติจริง โดยใน ๑ ปีจะต้องสะสม ไม่น้อยกว่า ๗๐ ชั่วโมง และหากสะสมครบ ๑๐๐ ชั่วโมงจะได้รับใบประกาศนียบัตรจากประธานาธิบดี เป็นต้น จึงเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการสร้างแรงจูงใจในการทำดี เช่น การมอบประกาศนียบัตรหรือเข็มสัญลักษณ์ สำหรับผู้ที่มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ซึ่งผู้เรียนสามารถสะสมไว้ใน Moral Portfolio เพื่อเป็นประโยชน์ในการ สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการสมัครงานในอนาคต เป็นต้น ในประเด็นนี้ เลขาธิการสภาการศึกษา แจ้งว่าสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะประสานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพื่อกำหนดรายละเอียด การดำเนินการให้มีการวัดและประเมินผลเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

๔. แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ควรมีกลไกนำสู่การปฏิบัติให้เกิดผล เป็นรูปธรรม โดยสถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัวร่วมมือกันดำเนินการให้มีการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ที่ทำเป็นประจำจนเกิดเป็นนิสัย

๕. แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่หน่วยงาน ทางการศึกษาทุกหน่วยงานจะต้องนำไปดำเนินการ โดยเฉพาะแต่กระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ดังนั้นจึงควรเสนอ เรื่องนี้ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อให้คณะรัฐมนตรีรับทราบและมอบหมายหน่วยงานทางการศึกษาที่สังกัดกระทรวงอื่น ดำเนินการ จะทำให้การดำเนินการเรื่องคุณธรรมจริยธรรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในประเด็นนี้ เลขาธิการ สภาการศึกษาชี้แจงว่า ในเบื้องต้นจะดำเนินการในกระทรวงศึกษาธิการก่อน และจะสอบถามความเห็นจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคู่ขนานกันไปก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรี

๖. ดัชนีคุณธรรมและทุนชีวิตบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงขอบูรณาการดัชนีคุณธรรมและทุนชีวิตให้เป็นเครื่องมือสำหรับติดตามคุณธรรมจริยธรรม (Monitoring Tools) โดยเฉพาะในเด็กระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะทำให้เห็นแนวโน้มเรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้มากขึ้น

มติ ๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ตามที่คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะเสนอ

๒. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ประสานการดำเนินงาน กับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ แล้วรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ สภาการศึกษาทราบ ทุกสิ้นภาคการศึกษา

วาระที่ ๔.๕ แนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA

นางอำภา พรหมวาทย ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA มีสาระสำคัญดังนี้

ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มลดลง และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทย มีแนวโน้มอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาเสนอแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวในการขับเคลื่อนยกระดับผลการทดสอบ PISA 2025 เพื่อจัดทำเป็นแผนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการ ขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA และคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยในลำดับต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมรวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง **ครั้งที่ ๑** การประชุม เชิงปฏิบัติการ เรื่อง ข้อเสนอการยกระดับผลการทดสอบ PISA มีหน่วยงานเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๙๔ หน่วยงาน มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐๐ คน **ครั้งที่ ๒** การประชุมปรึกษาหารือแนวทางการยกระดับ ผลการทดสอบ PISA 2025 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐ หน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดเข้าร่วมการทดสอบ PISA ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (สถ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และสมาคมบดี คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย **ครั้งที่ ๓** การประชุมคณะทำงานจัดทำแผนระดับ ๓ ด้านการ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล และ**ครั้งที่ ๔** การประชุมรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนระดับ ๓

จากการประชุมและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่าปัญหาในการทดสอบ PISA 2022 คือ นักเรียนขาดการรับรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการทดสอบ PISA รวมทั้งไม่มีความคุ้นเคยในการทำ ข้อสอบ PISA ซึ่งต้องเน้นทักษะด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยี ดังนั้นจึงได้มีมาตรการ เพื่อยกระดับผลการทดสอบ PISA 2025 ดังนี้ ๑) สร้างความตระหนักและความสำคัญของการทดสอบ PISA ให้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ๒) สร้างความคุ้นเคยในการทำข้อสอบ PISA ให้กับนักเรียนและครู ๓) สร้างเครือข่ายส่งเสริมช่วยเหลือ บูรณาการยกระดับผลการทดสอบ PISA ระหว่างหน่วยงานที่มีสถานศึกษา ที่สอบ PISA ๔) สรรหากลุ่มโรงเรียนกลุ่มใหม่เพื่อเข้ารับการทดสอบ PISA เพื่อให้ครอบคลุมความหลากหลาย ของสถานศึกษา ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กลุ่มโรงเรียนที่จะได้เข้ารับการ ทดสอบคือกลุ่มโรงเรียนฐานวิทย์ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความคุ้นเคยในเรื่องของวิทยาศาสตร์ ๕) คัดสรรและ กระจายสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวทางการทดสอบ PISA กับสถานศึกษา ทั่วประเทศ ๖) จัดทำแผนระดับ ๓ ด้านการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษาของ ประเทศไทยให้เทียบเท่าสากล เสนอสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อให้มีแผนด้านการแข่งขันที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและบูรณาการการทำงาน ด้านการศึกษาาร่วมกัน ๗) เสริมพลังการทำงานผ่านกรมการสภาการศึกษา ๘) สมัครเข้าร่วมสมาชิก OECD เพื่อนำความรู้และกรอบแนวคิดที่ทันสมัยและข้อแนะนำ มาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ๙) พัฒนา หลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้เน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ ๑๐) พัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะและทักษะที่สอดคล้องความเปลี่ยนแปลง ของโลกในยุคปัจจุบัน

แผนการขับเคลื่อนยกระดับผลการทดสอบ PISA 2025 แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือระยะเร่งด่วน และระยะยาว **แผนระยะเร่งด่วน** ประกอบด้วย ๑) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ๒) สร้างความตระหนักและความสำคัญของการทดสอบ PISA ๓) ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านการคิดวิเคราะห์ ๔) สร้างความคุ้นเคยในการทำข้อสอบ PISA ให้กับนักเรียนและครู ๕) คัดสรรและกระจายสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและสอดคล้อง ๖) นำเสนอผลการดำเนินงานด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้ภาคเอกชนรับทราบเพื่อสร้างเครือข่ายส่งเสริม ช่วยเหลือ และบูรณาการการยกระดับผลการทดสอบ PISA ระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน ๗) จัดทำแผนระดับ ๓ ด้านการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยให้เทียบเท่าสากล ซึ่งการจัดทำแผนระดับ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำกรอบโครงสร้างโดยได้พิจารณาทั้งวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ปรับแก้ตัวชี้วัดให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้ดำเนินการปรับแก้แล้ว ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอยู่ระหว่างการประสานสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ เพื่อประชุมหารือร่วมกันก่อนนำเสนอสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป **แผนระยะยาว** ประกอบด้วย ๑) จัดทำระบบฐานข้อมูลรายบุคคล Big data พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล และพัฒนาระบบแพลตฟอร์มในการส่งต่อ ติดตาม และค้นหา นักเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน ให้กลับสู่ระบบการศึกษาหรือได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม ๒) ยกระดับการศึกษาตั้งแต่การปรับหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นอย่างแท้จริง ปรับกระบวนการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป ไม่เน้นสอนเฉพาะความรู้และทฤษฎีอย่างเดียว เน้นการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร และทักษะอื่น ๆ ได้แก่ (๑) พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การคิดขั้นสูง (๒) ส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่นำไปสู่ Digital Life & Learning (๓) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาบนฐานนวัตกรรมที่หลากหลาย (๔) พัฒนาและส่งเสริมให้มีแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้อัจฉริยะ และ (๕) สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลรองรับการเรียนรู้ที่หลากหลาย ๓) พัฒนาครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นความสำคัญไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำ เช่น จัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมในทุกระดับการศึกษา จัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพบริบทแต่ละสถานศึกษา ปรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวผู้เรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสรรหากลุ่มโรงเรียนกลุ่มใหม่เพื่อเข้ารับการทดสอบ PISA ให้ครอบคลุมความหลากหลายของสถานศึกษา เป็นต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA 2025

การพิจารณา

ที่ประชุมได้อภิปรายและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต ดังนี้

๑. ลักษณะของข้อสอบ PISA เป็นโจทย์ที่ต้องคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าโจทย์ถามอะไร ปัญหาในปัจจุบันคือเด็กไทยตีโจทย์ไม่แตก จึงไม่สามารถตอบคำถามได้ นอกจากนั้นโจทย์ข้อสอบที่เด็กใช้ในการฝึกฝนก่อนสอบ เป็นโจทย์ที่แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ซึ่งหากสื่อความหมายไม่ชัดเจน จะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและไม่สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง สำหรับการคัดเลือกโรงเรียนที่เข้ารับการทดสอบ PISA โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่เด็กมีผลสัมฤทธิ์สูง จะไม่สะท้อนสภาพปัญหาการศึกษา

ของประเทศไทยได้อย่างแท้จริงและอาจจะเป็นปัญหาเพิ่มมากขึ้นในอนาคต การแก้ไขปัญหารื่องผลการสอบ PISA จึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาครูให้สามารถออกข้อสอบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ในวิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำหรับการอ่านให้เน้นเรื่องการอ่านอย่างไรให้เข้าใจและสามารถจับใจความได้

๒. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายแห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และมีครูไม่ครบชั้น สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจึงไม่เอื้อต่อการสอบทั้ง O-Net และ PISA รวมทั้งหลักสูตร การเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามแนวข้อสอบ PISA หากยังคงจัดการเรียนการสอนเหมือนเดิมที่ยังเป็นการท่องจำจะทำให้ผลการทดสอบ PISA มีคะแนนสูงได้ยาก ดังนั้นจึงควรแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและนักเรียนต้องมีความรู้เป็นลำดับขึ้นไป

๓. การจัดทำแผนระดับ ๓ สามารถศึกษาแนวทางการดำเนินการได้จากเว็บไซต์สำนักงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA โดยปรับตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

วาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ ทั้งหมด ๕ เรื่อง ดังนี้

๕.๑ ความก้าวหน้าการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๕.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษาด้วยความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน

๕.๓ ความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา

๕.๔ ผลการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ พ.ศ.

๕.๕ แผนจัดทำกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ขอให้กรรมการสภาการศึกษา ศึกษาจากเอกสารประกอบการประชุมที่อยู่ในระบบ e-Meeting และ หากมีความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ขอให้แสดงความคิดเห็นทางกลุ่มไลน์สภาการศึกษาหรือระบบ e-Meeting ภายในวันศุกร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗ เพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและผู้รับผิดชอบวาระจะนำ ความเห็นไปดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ หากมิได้แสดงความคิดเห็นภายในวันดังกล่าวถือว่าที่ประชุมรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

วาระที่ ๖.๑ กำหนดการประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า มติที่ประชุมสภาศึกษากำหนดให้จัดประชุมสภาการศึกษาไตรมาสละหนึ่งครั้ง โดยจัดในวันศุกร์สุดท้ายของ เดือนที่สองของไตรมาส ในเบื้องต้นได้กำหนดวันประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป ในวันศุกร์ที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น.

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๖.๒ รับรองมติที่ประชุม

นายอรรถพล สังขวาสี เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ขอให้ที่ประชุมให้การ
รับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗

มติ ที่ประชุมรับทราบและรับรองมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ น.

นางรัชณี พึ่งพานิชย์กุล
นางปัทมา คำภาศรี
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ
นางสาวทัดดาว ปะตาทะโย
ผู้จัดรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม